

DAVID POMAZÁN ZA KRÁLE

Převod materiálu

Fér Martin

Pořadí v lekci

5

VSTUPNÍ VERŠ

Ž 89,21 - 22

LITURGICKÉ ČTENÍ

1S 16,1-4a

1. klíčové pojmy, dobové a textové souvislosti:

- **pomazání** - pomazáním byl v Izraeli oddělen ke službě kněz, král, někdy prorok. V době královské neměl titul "pomazaný" - mašíach (mesiáš) význam, který mu přikládala doba pozdější - "Mesiáš" tj. Zachránce. Zde *mesiáš* - *pomazaný* označuje člověka odděleného k zvláštní službě, která ovšem bezprostředně souvisí s nejvládnějšími Božími zámyšly.

K jaké funkci byl uschopněn David, to přítomní mohli jen tušit. Samuel nevyslovil, o jakou funkci jde. Pro přítomné bylo vlastně tajemstvím, pro jakou úlohu si Hospodin Davida vyhlédl. Pouze Samuel věděl, že Hospodin si vybral mezi Jišajovými syny nového krále. Účastníci obětního hosti v Betlémě nevěděli ani to, že Hospodin odstoupil od krále Saule - ten vystupoval stále jako legitimní král. David Saulovo pomazání respektuje i později během svého pobytu na královském dvoře a dokonce i na útěku. Pouze tenáři mají vhled a vědí "všechno".

- **král a vévoda** - biblický text kolísá mezi dvěma tituly. Vévoda je titul pro vládce stanoveného pro určitou chvíli, pro období války. Jde o povolání vévody, tj. vojevůdce (ten, který vede vojenské voje - tj. vojvoda, v češtině vznikl zkomolením málo srozumitelný titul vévoda). Král je titul pro mocného, pocházejícího většinou z královské (u pohanů z božské) dynastie, který s pomocí dědičného práva si nárokuje právo na vládu i pro své potomky. Dědičným nárokem vzniká trvalá královská instituce, kdežto vojvoda je vévoda pro danou chvíli. Po boji jeho funkce končí a vévoda má šanci na další zmocnění, tak jako proroci a soudcové (charismatické osobnosti). David je povolán Hospodinem za vévodu (1S 13,14), kdežto muži judští pomazali Davida za krále (2S 2,4). K tomuto poslednímu způsobu chápání královské funkce pak náleží i pozdější svědectví o zaslíbení, které potvrzuje setrvalost davidovské dynastie.

- **Samuel hodnotí podle vzhledu**, což není nutně příznak povrchního hodnocení. Kněz se například mohl stát pouze ten, kdo nebyl nějak poznamenaný, zmrzačený (Lv 21,16). Podle tohoto měřítko byl také vybrán Saul (1Sa 9,2; 10,23) - o hlavu převyšoval ostatní. Z tohoto oddílu však zaznívá, že rozhodující je smýšlení, nikoli vzhled. Hospodin hledí k srdci. Hospodin si volí Davida jako muže svého srdce (srvn 1Sa 13,14).

- **srdce** ve Starém zákoně není jen sídlem citu, nýbrž i rozumu a vůle. Srdce je centrem lidské bytosti (integritě člověka), ze srdce vychází rozhodnutí a základní životní nasazení člověka. Hospodinův pohled není tedy nějakým starověkým rentgenovým přístrojem, ale Hospodin zná naše smýšlení a jeho slovo proniká až do morku kostí (Jr 20,12; Žd 4,12-13). Rozhodující není zjev člověka, ale jeho smýšlení, přání i soucítění (Mt 5,8).

- **jména osob a jejich možná role v příběhu** - *Jišaj*, *Bohatec* je bohatý na syny, má z něho nabídnout. *ELÍ-AB*, *Běh m?j je otec* - jako prvorozený syn se zdá být přirozen? i tím, že komu má ze všech nejbližší Běh. *ABÍ-NADAB*, *Otec? Nabízený*, *?i Otcem Chtěný* - je nabízen hned jako druhý. Těetí, na nějž ukázal Jišaj, nese jméno *ŠÁM*, tedy *Bezútěšný*, samozřejmě z Božího pohledu. Jména syn? potvrzují to, co zaznívá ve v. 7 - pro Hospodín? pohled nejsou podstatná m?ítka vzhledu, tradice, lidských hodnotících škatulek a záměr?, ale srdce.

Jméno *DAVID* znamená *MILÁ?EK*, rozum?j Boží. Jej Běh vyvolil. Přizna?né je, že se toto jméno dovídáme až poté, co byl pomazán, tj. oddělen a pově?en.

- **Hospodín? duch** (1Sa 16,13) - spo?inul na Davidovi podobn? jako byl k vysvoboditelským ?in?m Duchem zmoc?ován nap?. Samson nebo Saul (1 Sa 8,6). Bibli?í vyprav?í nazna?ují tímto obratem Boží blízkost a uschnutí k ?inu. První David? ?in „v Duchu“ však nebude boj s nepřáteli, ale písni?ky pro Saula.

- **zlý duch od Boha** (1S 16,14) - tento obrat vyjad?uje, že Saul má najednou k Bohu nesmírn? daleko a je v pokušení vid?t vše zle, podezírav?, nenávistn?. Zlý duch na Saula padl, nebo ho také „ni?il“. (Septuaginta p?ekládá, že ho *dusi*). Hebrejský výraz „duch“ souvisí s dýcháním, s vanutím. když odstoupí Duch Boží, nedá se dýchat, ztrácí se svoboda, nad?je, smysluplný vztah k životu a okolí. To co dříve umo?ovalo vysvobozující a nad?jné nadechnutí (viz 1 Sa 11,6), to te? škrtí, ochromuje, dusí (zlý duch jedná p?esně opa?ně, než ?eme nap?. u Iz 61,1n).

Saul pocí?uje naléhav? své negativní stránky, svou bídu, zlobu a trápení - souznívá s nimi, nebrání se jim. Saul by dnes řekl: „přichází na mne to, co stejn? m?lo přijít“, pop?. „Běh to dopustil, protože mne opustil nebo mne nenávidí.“ Saul podléhá pokušení, tzn. je mu cizí báze? před Hospodínem. Hospodín se mu jeví jako pokušitel a protivník. Saul se nakonec obrací na vštkyni - vzdálen od Boha - usiluje o nějaký „nadlidský“ kontakt, který by mu nahradil Boží blízkost. Tohle prožívá Saul uvnit? i navenek - je kolem něj „dusno“.

Z tohoto dusna ho aspo? na chvíli osvobozuje David svou hrou: „ulevil“ mu (v 23), doslova „u?inil ho vzdušným“, umožnil mu dýchat.

- **hra na citaru** - na citeru (harfu) se hrají písni? radostné (nap?. Ž 33, 71, 81 aj), které p?ipomínají skutky Hospodinovy. David vstupuje na scénu příběh? Izraele jako mesiášský písni?ká?, kolem něhož se „dá dýchat“. Svými písni?mi „v?trá Saulovi v duši“. Není tedy náhodou, že starozákonní tradice pak později p?episuje mnohé žalmy právě Davidovi, a některé z nich uvádí přímo do souvislostí s příběhem, které se odehrávaly mezi ním a Saulem. Tato souvislost napovídá: s davidovskými písni?kami se neutíká „z reality života“ k Bohu, ale spíš naopak - s Boží písni?kou na rtech m?žeme jít do této reality a její někdy „nedýchatečných“ poměr?.

2. úskalí textu:

- **volba Davida** neznamená, že má nejlepší srdce. **Kontrast** je v tom, že je „osmý“ (nevešel se do „základní sestavy“) a p?edevším „nejmenší“ - a to podle otcova hodnocení (v. 11). Není tedy ještě zp?sobilý sed?t u stolu s dospělými, když probírají svoje „dospělé“ záležitosti. Tohoto „nezp?sobilého náhradníka“ nechává Hospodín pomazat. Saula nevystídá někdo ještě od pohledu mohutnější, ale „prcek“ David. (viz Ž 8)

- **nevykreslete Davida a Saula ?ernobíle** po zp?sobu pohádek, kde by David byl mládenec dobrého srdce, kdežto Saul pekelník, proklatec, který neúprosn? sp?je ke svému trpkému konci. Jde spíše o hlubokou Saulovu krizi. Saul je zneklidn?n odklonem Samuelovým i jeho výrokem, že Hospodín si zvolí nového krále. Jako vévoda nad Izraelem m?l Saul po?ítat s tím, že jeho funkce není v?ěná ani d?dí?ná. Jenže Saul chtěl ?ím dál víc být králem. Zde pramení jeho nejistota, nedvěra, podezívání a konečný pád.

- **David nebyl psychoterapeut.** Když na něm spočinul Duch Hospodin^v, neznamená to, že měl David automaticky vše lehčí. Bůh se nestává součástí Davidovy psychiky nebo charakteru. David Saula neléčil meditativní „duchovní“ hudbou. Spíše je příkladem člověka, který zvláště zpívaného slova mohl Saulovi pomoci do jisté míry a po jistý čas. David mohl písní naznačit kořen Saulovy "nemoci", neovlivnil ho však natrvalo.

- **odvržení Saula** neznamená totální prokletí, protože stejným slovesem je popsáno "odvržení" prvního Jišajova syna Eliába (1S 16,7). Eliáb není proklet a zatracen, nýbrž Hospodin si ho nevyvolil a neuschopnil. Vypravěčovy "silné výrazy" nám znějí nezvykle, ale potvrzují v tomto případě Boží svrchovanost. Vyvolení je věc, do níž člověk nemá co mluvit, byť by to myslel sebelíp.

3. METODICKÉ POKYNY

Obrázek můžete použít po motivačním rozhovoru (nebo přímo jako motivaci). Vyzvěte děti, aby si sami tiply, kdo by se ze skupiny na obrázku hodil na krále a kdo ne, nebo koho asi Samuel za krále vybere a koho asi nevybere. Ptejte se jich na důvod jejich volby. Do Samuele a rozdílu mezi naším a božím pohledem se potom budou moct lépe vžít. Výklad pro ně bude zároveň vyřešením jejich hádanky.

4. POMŮCKY

obrázek krále s korunou na hlavě (ilustrace z pohádkové knížky),

obrázek krále nebo královny v "civilu" - (zeptejte se dětí, zda králové a královny jsou na první pohled rozeznatelní od jiných lidí);

obrázek Alberta Einsteina (např. jak vyplazuje jazyk) - vypadá jako jeden z nejchytřejších lidí mohl by vládnout

Obrázek kytary, CD aj.

5. motivační uvedení do příběhu:

motivace pro mladší školní věk:

- můžete začít obrázkem na pracovním listu 5: kdo tu vypadá nejzasloužileji - kdo je nejsilnější - kdo má nejkrásnější šaty - kdo je nejvyšší - kdo má nejlepší výzbroj - kdo vypadá nejučeněji ... atd.

motivace pro střední a starší školní věk:

- kdo je u vás ve třídě/v oddíle/v partě/vsi nejoblíbenější? Proč ho spolužáci oblibují - je to krasavec/krasavice, šetrný, statečný, z úspěšné rodiny, přitažlivý a hezky oblékaný?

- zazpívejte si písničku „Náměš“ (S 165). Co je v jednotlivých slokách „nej“? Jsou to věci, hodnoty, na které bychom přišli sami od sebe, když bychom se řídili svými zkušenostmi, názory většiny...?

6. osnovy vyprávění:

a) poznámka a osnova pro mladší školní v?k:

Využijte pracovního listu (viz motivační uvedení). Potom můžete vyprávět příběh o „zcela jiné“ volbě Boží. Příběh zestrúnete jen na vv. 1.-13. Po dokončení vyprávění se vraťte k pracovnímu listu a porovnejte, koho označil Bůh a jak se postavy jevíly nám.

I. Motivace - rozhovor nad pracovním listem

II. Samuel se rmoutí nad Saulem, je poslán do Betléma pověřit nového pomazaného

III. Jišajovi synové a Samuelova volba

IV. Hospodin neměří obvyklými měřítky

V. Pomazání Davida

b) poznámka a osnova pro střední školní v?k: - vyprávějte podle CBL-Sz, s.169n:

První z navržených motivací vám umožní přejít přímo k problematice vyvolení a pomazání. Druhá (s písní?kou Náměš?) umožní zůstat déle u rozhovoru nad tím, co obvykle považujeme za „veliké“, „pevné“, „krásné“ atd. - a pokud se rozhovor vydaší, zjistíte společně, že to skutečně „nej“ nevyplývá automaticky z v?tšinového pohledu ři zažitých zkušeností. Vyprávěný příběh pak pomůže odhalit, odkud se ten zvláštní pohled na to, co je nejpodstatnější, v našem světě bere. Davida pak můžete představit jako vyvoleného představitel? toho, co je v z Božího pohledu nejpodstatnější. Proto může také pomoci souženému Saulovi.

I. Motivační rozhovor

II. Samuelův zármutek nad Saulem a nové Boží poslání

III. Samuel hledí na krásné, mocné, silné a velké Jišajovy syny - ale Hospodina jeho pohled nepotvrzuje

IV. Pomazán je „prcek“ David a dostává Božího ducha

V. Saule dusí nejistota a zloba - ví, že Hospodin od něho odstoupil

VI. David Saulovi hraje na citaru, Saulovi se ulevuje

VYPRÁVĚNÍ

MOTIVACE

Představte si, že máte udělat takový malý průzkum ve?ejného mínění (třeba mezi svými kamarády) a položit jim otázku: „Kdo má podle vás šanci stát se mezi lidmi oblíbeným? Komu dávají lidé přednost?“ Co myslíte, že by odpovídali? Co byste odpovídali vy? Televize a časopisy jsou plné podobných anket o nejoblíbenějšího herce, baviče, politika, modelku, u?itele... Myslíte, že výsledek těchto anket bývá spravedlivý? Proč? Co takhle udělat také anketu o nejoblíbenějšího faráře, presbytera, u?itelku NŠ? Že je to nesmysl? A proč?

Protože to není důležité? Protože bychom mohli někomu ublížit? Protože je to nespravedlivé, když hodnotíme jenom podle toho mála, co o druhém víme? Protože záleží také na tom, co má člověk v sobě a co se ukáže třeba jen v nějaké náročné situaci?

II. SAMUEL V ZÁRMUTEK NAD SAULEM A NOVÉ BOŽÍ POSLÁNÍ

Král Saul byl statný muž, dobrý a odvážný bojovník. Převyšoval ostatní o hlavu. Byl oblíbený. Jenže to nebylo nic platné, když odsunul Pána Boha na vedlejší kolej. Takového krále Izraelci mít nemají. Samuel byl smutný, že to takto dopadlo. Vždyť Saul byl jinak celkem schopný a mohl dobře vládnout. Kdyby mu ta moc tolik nestoupala do hlavy! Co kdyby se to s ním ještě zkusilo?

Ale jednou k němu promluvil Hospodin: „Samueli, už nad Saulem netruchli. Takového krále nechci. Vyberu si jiného. Jdi do Betléma za Jišajem, králem se stane jeden z jeho synů.“ „Ale Bože, až se to dozví Saul, tak je se mnou konec!“, brání se Samuel. „Jdi tam a řekni, že přicházíš slavit bohoslužbu.“ Tak se to král nedozví.

III. SAMUEL HLEDÍ NA KRÁSNÉ A SILNÉ JIŠAJOVY SYNY, ALE HOSPODIN MU JEHO POHLED NEPOTVRZUJE

Samuel přišel do Betléma. Bylo z toho trochu pozdvižení - lidé se polekali. Nepřináší Samuel nějakou zlou novinu? „Přicházíš v pokoji?“ „Přicházím. Budeme slavit bohoslužbu. Budeme společně obětovat. Připravte se na to.“ To se jim ulevilo.

K obětní hostině přizval Samuel také Jišaje a jeho syny. „To jsem tedy zvědav, který z nich to bude,“ říká si v duchu a je celý napjatý. Jak asi vypadá člověk, který bude lepším králem než Saul?

Už přichází nejstarší Jišajův syn Eliáb - „To je on!“, říká si Samuel. Mladý muž radost pohledě. Až se srdce tetelí. „Nevěděl jsem, že ještě někdo může být tak pěkně urostlý jako Saul! Navíc je prvorozený, ze všech synů má nejvyšší právo být vládcem. Určitě bude umět kralovat.“ Ale Bůh mu řekne: „Nedívej se na to, jak člověk vypadá - jak je urostlý. Já jsem ho nevybral. Hospodin se nedívá na to, na co se díváte vy lidé. Hospodin se dívá k srdci!“ Přišel tedy druhý Jišajův syn - Abinádab. „No tak snad ten - není o mnoho menší, má takový moudrý pohled. To bude on.“ Ale nebyl. Přichází tedy třetí, čtvrtý, pátý Jišajův syn. Jeden hezčí než druhý. Podle Samuele by každý z nich hned mohl být králem. Jenže Hospodin si nevybral žádného z nich. Co tebe? Snad se ten pravý pozná podle chování u stolu? Nebo podle toho, jak duchaplně bude hovořit? Nebo uspořádáme rytířský turnaj?

IV. POMAZÁN JE PRCEK DAVID A DOSTÁVÁ BOŽÍHO DUCHA

A vůbec: „Jišaji, to jsou všichni tví synové?“ Ne, ještě je jeden, ale ten se snad ani nepořítá. Je nejmladší a pase ovce. „Pošli pro něj! Dokud tu nebude, nezapomeň.“ A tak ho zavolali. Ten poslední syn byl také hezký. Trochu zrzek. Jmenoval se David. Vedle svých starších bratrů vypadal ale jako malý kluk. Snad byl i ušmudlaný, jak přišel z pastvy. „To je on, Samueli. To bude král!“ Samuel moc nechápal, ale byl zvyklý Hospodina poslouchat. Měl sebou nádobku s olejem a podle izraelského zvyku pomazal Davidovi hlavu olejem. „Tebe si Hospodin vybral pro velký úkol. Bude ti při něm pomáhat. Nezapomínej na to.“ Ostatní bratři s otcem Jišajem stáli okolo a nechápavě se po sobě dívali. Jaký úkol? A proč zrovna tenhle? Co na něm Bůh vidí? Každý z nás toho dovede víc než on! Možná ještě nechápal ani David, ale to vlastně v tu chvíli nebylo důležité. Důležité bylo, že Hospodin věděl, proč si vybral právě jeho. Snad, že ti menší si toho o sobě v tšinou tolik nemyslí. Snad, že si spíš nechají poradit. Snad nám chce ukázat, že ti, kterých si ve svých

anketách oblíbenosti ani nevšimneme, mají před Bohem královskou cenu. Boží duch sestoupil na Davida, píše se v Bibli. To znamená, že od této chvíle bude Bůh Davidovi nablízku. Brzo uvidíme, co to vlastně znamená.

V. SAULA DUSÍ NEJISTOTA A ZLOBA – VÍ, ŽE HOSPODIN OD NĚHO Odstoupil

Zatímco na Davida sestoupil duch Boží, se Saulem to bylo naopak. Nestál o to, aby mu Bůh byl nablízku, chtěl kralovat sám. Bylo to s ním čím dál horší. Duch Hospodinův od něho odstoupil. Místo toho ho oběsá popadal jakýsi zlý duch. Bylo mu zle - asi hlavně na duši, jak už to bývá u krále, kteří se bojí o svou moc. Bez Boha se stal otrokem svého králování.

Saulovi služebníci mu radili: Sežeď si hudebníka, třeba ti pomůže. Když ti bude zle, tak ti zahraje, zažene zlého ducha a bude ti zase dobře. Saul jim řekl: Tak mi někoho sežeďte! A oni mu přivedli - hádejte koho? Davida. Kdosi řekl, že David umí hrát krásně na citaru.

VI. DAVID SAULOVÍ HRAJE NA CITARU, SAULOVÍ TO POMÁHÁ

A skutečně - kdykoli na Saula přišel ten zlý duch, David hrál a Saulovi se zase udělalo dobře. Možná to bylo i tím, co David Saulovi hrál. Říká se, že David je autorem některých písní, kterým se říká žalmy (znáte nějaký?). Zkuste se zeptat starších lidí ve sboru, jestli jim také pomáhá, když si je řetou nebo zpívají. Taková písnička může pomoci hlavně ve chvíli, když je na tom člověk špatně a neví kudy dál.

Když David hrál a zpíval, tak to Saulovi skutečně přinášelo úlevu. Snad i proto, že se v těch Davidových písních mluví o odpuštění, o záchraně, o důvěře v Boží blízkost. To Saulovi nejvíc chybělo. Když mu David zpíval, tak si možná zase na Hospodina vzpomněl. Jenže mu to nikdy dlouho nevydrželo.

Zvláštní úkol pro izraelského krále: zpívat písničky a přinášet lidem radost, uzdravovat od zlých duchů a nálad, zpívat o Bohu a připomínat jeho blízkost a odpuštění. Když se zpráva o tom dostala k Samuelovi, možná si řekl: „No to je přece ono! Jak jsem jen mohl mít tak zavěšené oči! Vždyť právě takového krále přece Izrael potřebuje, žádného svalovce ani diplomata! Ještě že ty, Hospodine, vidíš víc než my lidé a neposuzuješ nás podle našich mýšlí!“

MODLITBA

Pane, děkujeme, že se o nás staráš. Že za námi posíláš lidi, kteří přinášejí radost, když je nám zle. Ukazují nám tvou lásku a odpuštění. Dej ať i my umíme zpívat jako David a přinášet pokoj všem lidem, kteří jsou na tom zle. Ať už je máme rádi nebo ne. Amen

7. podněty pro rozhovor:

- poznal Samuel na první pohled, koho má pomazat? Myslel si, že první pohled a první "nezkreslený" dojem je směřovatný?

- lze prokouknout člověka na první pohled? Myslíte, že to dovedou dospělí? Dá se na první pohled poznat, kdo bude dobrý kamarád?

- není všechno zlato, co se třpytí - co to znamená?

- už vám někdo dal nějaký velký úkol a vy jste se zavázali, že ten úkol splníte?
 - znáte někoho, o kom se říká, že je dobrosrdečný? Jak se chová? Chová se tak neustále?
 - znáte někoho, o kom se říká, že je nějakým "posedlým"? Chová se tak neustále?
 - pamatujete si, že o Josefovi bylo také řečeno - jako o Davidovi (1S 16,18) - že 'je s ním Hospodin'? Byl s Josefem, i když byl ve vězení, v cizí zemi, uprostřed cizinců, nebo jen když byl doma s rodiči?
 - neměl David místo hraní na citaru zosnovat spiknutí proti Saulovi, když byl pomazán Samuelem za budoucího krále?
 - jste nervózní, když neslyšíte hrát svou oblíbenou skupinu?
- Může hudba uklidňovat? Může hudba znervózňovat? Znáte nějakou písničku, kterou si zpíváte, když je vám smutno? Uklidňuje vás zpěv žalmů při bohoslužbách, nebo jste této muzice ještě nepřišli na chuť?
- když přijdete ze školy domů, pustíte si rádio či magnetofon? Uklidňuje vás poslech písniček? Myslíte, že podobně to bylo s Davidovým hraním pro Saule?
 - když se stal David Saulovým zbrojnošem, musel uznat Saulovu nadřazenost. Je dobré být podřízen někomu staršímu, chtěli byste to také? (Zkuste si vymyslet příklady z dneška, třeba být mechanikem u automobilového závodníka aj.)
 - co to znamená, že má někdo "modrou" krev?

Následující písničku z tábora „S mesiášem na útěku“ (nápěv podle S 23) můžete postupně přidávat k jednotlivým davidovským písním:

Jeden biceps ukazuje, druhý výškou ohromuje,
 tetička reklamní má vzhled, Bůh však k srdci hledí te?

Goliáš se naparuje, ruku s mětem rozpáhuje

Malý David s vírou jde a tu zřetdu zabije

Žárlivost je hrozná nemoc, zvlášť když králi jde jen o moc.

Však pátelství zvíťzí nad Saulovou závistí

Svévole je svévolník?, nedám zlobě svoji ruku,

říká David, psanec sám, Saul je z toho vylekán.

Když Nábal hned neposlechne, tak se David rychle vztekne.

Rozpáleného zbojníka zchladí krásná Abigajil

Králem když se David stane, pravda s láskou nenastane.

Musí Bůh mu připomnět, „mistr světa nejsi te“

Král David je mocný vládce, dělá si, co se mu zachce.

Batšebu si klidně vzal. Prorok to tak nenechal.

Nemá David klidnou vládu, Abšalom ho přivedl k pádu.

Navrátil se s pláčem pak: Proč je všechno naopak?

I když Bůh vybírá krále, Boží lid s ním má namále.

Naděje však v hořkosti kotví v Boží věrnosti.

Odkaz na pracovní list

[05 David pomazán za krále](#)

[05 David pomazán za krále - st](#)

Odkaz na píseň

[Má duše Boha velebí, chválu vzdává](#)

[Uhni se stranou, ztratíš jen chvíli](#)

[Temnou divnou mlhou bloudím sem a tam](#)

[Náměš? \(SV165\)](#)

[Volný jsem \(SV375\)](#)

[Stvoř srdce čisté, Bože, mi a ducha přímého](#)

Cílová skupina

[Starší školní](#)

[Mladší školní](#)

Katechetické cykly

[Pozvání na cestu Starý zákon 2](#)

Biblický odkaz (kat)

[1 Samuelova 16,1–25](#)